

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 126

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, MAY 31, 1938

LETO XLI. — VOL. XLI.

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev po naših številnih naselbinah

V glavnem odboru K. S. K. variša Antona Nosa, je policija Jednote so se pretekli dni izvršile gotove spremembe radi smrti dveh glavnih odbornikov. Poročali smo že pretekli teden, da je bil Rt. Rev. J. J. Oman izvoljen za duhovnega vodjo K. S. K. J. na mesto umrlega blagopokojnega župnika Rev. Jos. Plevnika. Nadalje je bil imenovan Mr. Louis Zeleznikar, dosekdajni glavni blagajnik Jednote za pomožnega gl. tajnika. Matt F. Slana iz North Chicago je bil za imenovan za glavnega blagajnika K. S. K. Jednote. Mr. Slana je poznan kot izvrsten accountant, ki je dovršil tozadevne študije na La Salle univerzi v Chicagu.

Gl. tajnik K. S. K. Jednote obenem naznanja, da je Jednota dosegla pretekli mesec najvišje število članstva, odkar je bila ustanovljena. V letu 1894 je Jednota štela okoli 500 članov, danes je pa dosegla častno število 24.947 članov in to v odraslem oddelku. K. S. K. Jednota izkazuje zadnja leta čudovito lep napredek, čemur je pripisovati vzorno poslovanje gl. urada.

Velike predpriprave se vršijo za zgodovinski dan K. S. K. Jednote, dne 3. julija, ko bo položen vogelni kamen novega Jednotnega poslopja. Vsa društva so na delu, da čim bolj slovesno praznujejo ta zgodovinski dan.

V Chisholmu, Minn., so te dni pokopali Jakoba Zarkoviča, veterana iz svetovne vojne. Pokojni je bil doma iz Butoraja pri Črnomlju in je bival v Ameriki nad 30 let. V Calumetu zapušča brata.

V Jolietu je policija prejela 21-letnega Jakoba Terlepa, ki je hotel pobegniti z gasolinske postaje, na kateri je malo prej sodeloval pri ropu. Njegovega to-

variša Antona Nosa, je policija ustrelila. Terlep se je izgovarjal, da je bil Nose njegov vodja, ki se snoval rope, in on je pa le pomagal.

Iz Worcester, N. Y., se poroča, da se je zadnji soboto v avtomobilski nezgodi ponesrečil John Golja, star 24 let. Rojen je bil v Ameriki, kjer zapušča staršev, dva brata in tri sestre.

V Buenos Airesu, Argentina, je nedavno na porodu umrla Franciška Umek, stara 33 let in doma iz Preloža pri Lokvi na Krasu. V Argentini zapušča moža in tri male otroke, v stari domovini pa brata in tri sestre. V Milwaukee, Wis., je umrla slovenska pionirka Ana Repenšek, stara 65 let in doma iz Nove Štife na Štajerskem. V Ameriki je živel nad 30 let. Tu zapušča moža, štiri sinove in brata. — V istem mestu je Mrs. Alvina Glojek, soproga slovenskega odvetnika, padla iz avtomobila tako nesrečno, da si je zlomila levo roko.

Zvezno sodišče v Chicagu je te dni opustilo 61 let starega rojaka Vincenca Zupančiča, ki prihaja iz Oglesby, Ill. Zvezne oblasti so hotele rojaka deportirati, ko je dokončal zaporno kazen radi umora svoje žene. Deportiran bi imel biti na podlagi točke glede moralne polvarjenosti, ampak sodnik je upošteval dejstvo, da se je Zupančič vedno sam preživljal in do danes še ni prosil za relief, torej bo ostal še nadalje v Zedinjenih državah.

V Barbertonu, Ohio, so se poročili Mr. John Segar in Miss Petkovšek, Mr. Stanko Strukelj in Miss Jennie Zakrajšek. V istem mestu sta praznovala 25 letnico svojega srečnega zakonskega življenja Mr. in Mrs. Štefan Trenta.

Po poroki

Preteklo soboto 28. maja se je poročil v cerkvi sv. Vida ob 11. uri dopoldne naš ljubi prijatelj Mr. Joseph Fortune, 1211 E. 60th St., ki si je izbral za življenjsko družico Miss Ano Zavaršek, 5909 Prosser Ave. Tovarš in družica sta bila Edwin in Joan Powali, oba aktivna v demokratiških krogih v 23. vardi. Joe in Anna, bodita srečna, blagoslovljena in zdrava, to vama prav iskreno ženi uredništvo "Ameriške Domovine."

V Akronu je mir

Štrajk avtomobilskih delavcev pri Goodyear Tire & Rubber Co., ki je trajal štiri dni, je bil včeraj končan in danes zjutraj se vrnejo delavci na delo. 4.000 delavcev je prizadetih. Kompanija je obljubila priznati unijo in je dovolila delavcem tudi razne druge ugodnosti. Obenem je priznana tudi senioritetna pravica.

Dve igri

Clevelandski baseball igralci so dvakrat nasekali včeraj Chičazane, tako da so naši "Indijanci" selaj na prvem mestu za cele tri igre in pol. Na baseball prostoru je bilo navzočih skoro 40.000 ljudi.

Nepošten trgovec

Sodnik Hull je obsodil grocerista Jack Cohena, 12511 St. Clair Ave. v \$100 globe, ker je imel slabe tehnične. Doktristat so odjemalci dobili tri četrta funta blaga namesto polnega funta.

Oropan otrok

13 let stara Edna Wittreich, 6920 Colfax Rd., se je te dni podala v šolo sv. Trojice. S seboj je imela malo papirnato škatljico in v škatljici je bilo za \$3.00 gotovine v centih, nikljih in desetnicah. Družina Wittreich si je vtregala ta denar tekom zadnjih dveh mesecev od ust, da je lahko prispevala svoj zakasneli velikončni dar cerkvi. Oče je brez dela. Ko je Edna zavila v 75. ulico, jo je zgrabil neki mož, ji nastavil nož na prsa in zagrozil: "Daj mi denar!" Prestrašen otrok je izročil denar, možki je pa zbežal. Policija je pozneje našla škatljico brez denarja.

Protestanti so suhi

V Clevelandu je te dni zborovala organizacija presbiterijanske cerkve, ki je ostro obsodila opojno pijačo. Delegati so bili mnenja, da odkar je prohibicija prenehala, da je pijanstvo v Ameriki zelo naraslo. Fantje se motijo. Pijancev je bilo tekom prohibicije mnogo več kot jih je danes. Razlika je le v tem, da so bili tisočeri pijanci tekom prohibicijske dobe doma, do čim jih vidimo danes nekaj sto na cestah.

Prodajni davek

Trgovci v državi Ohio, ki niso oddajali znak prodajnega davka, so bili pretekli mesec kaznovani z globo, ki znaša \$125-000. Pri komur doženejo, da ni oddajal prodajnih znakov, mora plačati vsoto poleg 15 odstotkov kazni.

Republikanski senator se pritožuje radi podpore

Washington, 30. maja. Republikanski senator Austin iz države Vermont je napadel te dni v daljšem govoru predsednika Roosevelta v senatni zbornici, ker je predsednik zahteval od kongresa, da slednji dovoli nad \$3.000.000.000 za podporo brezposelnim in za javna dela. Senator Austin je povedal v zbornici, da to ni nič drugega kot "podkupovanje volivcev." Ko so senatorja Austina vprašali, kaj bi on naredil, kadar bi videl pred seboj armado dvanajst milijonov možkih, ki so brez dela in zaslužka, je senator Austin — molčal.

Ustreljeni policisti

Policist Raymond Griffin, star 39 let, je bil včeraj ustreljen po nekem roparju, ki je odal pet strelav na policista na 5718 Hawthorne Ave. Policist Griffin je bil ob 2:15 v ponedeljek zjutraj v nekem restavranu na Prospect Ave. Ko se je poslovlil, je rekel, da gre domov. Griffin je stanoval na 18022 Hillgrove Rd., enajst milj od prostora, kjer so ga mrtvega našli. Kako je zašel na Hawthorne Ave. je skrivnost. Ko je dospela policija na mesto umora, je bil stroj v avtomobilu policista še vedno vroč. Dotični, ki je policista ustrelil, je vzel tudi njegov denar in službeni revolver. Nekaj ljudi, ki živijo v bližini, je slišalo, kako je bil policist napaden od dveh roparjev, ki so zahtevali denar od njega. Ker se je policist branil, so roparji začeli streljati.

Listnica uredništva

L. G.: Vi ste svojega žepa gospodar. Dajte, komur hočete, ker vaš denar ste vi zaslužili. Kot lojalen Amerikanec pa vam govorim ne pristojni, da darujete za "ambulanco" španskih anarhistov. Če boste vi izjavili, da ste anarhist ali komunist, nikakor ne boste mogli postati ameriški državljani. Sicer pa naredite, kar hočete. Vi ste gospodar svojega denarja. — A. L.: Vi ste upravičeni do starostne zavarovalnine, četudi niste ameriški državljani. Država Ohio vam sicer ne bo plačala starostne zavarovalnine, toda dobili jo boste od zvezne vlade, kakor hitro postanete 65 let stari. — P. L.: Počakajte do prihodnjega leta. Kongres bo do tedaj najbrž naredil postavbo, ki bo rešila vaše vprašanje.

Mr. John Košuta

Rojaki, ki se vozite z avtomobilom proti Madisonu in Genovi, ne pozabite, da ima vaš prijateljski rojak Mr. John Košuta na Route 534 lepo gasolinsko postajo, kjer dobite za žepo tudi najboljšo pivo, vino, cigare, cigarete in druge vrste tobak, pa tudi dober prigrizek vam bo preskrbelo Mrs. Košuta. Zlasti pa opozarjamo Kraševce na lepi balinarski prostor, katerega je pripravil Mr. Košuta. Pri njem dobite tudi grocerijo in sploh vse, kar želite. Mi pripomočimo prijaznega primorskega rojaka našim ljudem. Saj veste vsi, da če skupaj držimo, da tudi skupaj napredujemo. In Mr. Košuta je dober slovenski sin, ki vam bo v vsakem slučaju po bratsko postregel.

Mrs. Mary Čermelj

Mary, ali bi bili tako prijazni in se oglašili takoj v našem uredništvu? To se tiče Mrs. Mary Čermelj, 18608 Chapman Ave.

Naše časopisje

Ob priliki obiska ljubljanskega župana in njegove soproge dr. in gospe Adlešič je ameriško slovensko časopisje posvečalo izredno mnogo pozornosti tem odličnim gostom iz domovine. Enako je pisalo tudi angleško časopisje, ki je v vseh mestih, katera sta visoka gosta obiskala v Ameriki, prinašala slike in druge podrobnosti o gospodu županu in našem slovenskem narodu. Med našimi slovenskimi časopisi, ki so pozdravili gospoda župana in tako ljubezno in resničeno poročali o dogodkih v zvezi z njegovim obiskom v novi naši domovini, so bili zlasti sledeči: Glasilo K. S. K. Jednote, Glas Naroda, slovenski dnevnik v New Yorku, Obzor, slovenski tednik v Milwaukee, Amerikanski Slovenec, slovenski dnevnik v Chicagu, Zorja, glasilo Slovenske ženske Zveze in Ameriška Domovina. To slovensko časopisje predstavlja najboljši in večinski slovenski narodni živelj v Zedinjenih državah in zasluži vse priznanje naroda. Dva socialistična časopisa sta molčala tozadevno, dočim se je čutila edina "E" nizkotno dovolj za napad. Iskrena za hvala vsem narodnim časopisom in ostalim tvojcem pa — Bog vam daj malo več narodne ljubezni v vaša srca!

Pomožni šerifi so bili nekdanji zločinci

London, Kentucky, 29. maja. Tri tedne se vrši v tem mestu že obravnava napram 63 kompanistom, ki so obtoženi, da so se zarotili, da preprečijo organiziranje premogarjev v tem okraju, kjer so najbogatejši premogarski rudniki v Zed. državah. Kompanije so bile v zvezi s šerifom in njegovimi pomočniki, da so ustražovali delavce, kadarkoli so se slednji zbrali, da se organizirajo. Mnogo premogarjev je bilo pri tem umorjenih, dočim so bili drugi popolnoma nedolžni vrženi v ječe. Šerif ni mogel dobiti poštenih ljudi, ki bi služili kot njegovi pomočniki, zato je najemal v službo znane pretepače in lopove, ki so dobili v roke strelno orožje in so neusmiljeno gospodarili nad delavci. To je trajalo več let in šele pod Rooseveltom se je posrečilo narediti konec strahovladi nad delavcem in prignati bivše šerife in kompaniste pred stol pravice.

Plačevanje na odplačila

Legal Aid Society v Clevelandu se je obrnila do državne zbornice v Columbusu s zahtevo, da se naredi postavba, ki bo branila one ljudi, ki kupujejo blago na mesečna odplačila. Družba trdi, da morajo ti ljudje plačevati silno visoke obresti, ker ne morejo blaga takoj plačati. Da, včasih ljudje več plačajo obresti kot je pa kupljeno blago veljalo. Mnoge države imajo že postavbe glede varstva takih kupcev. Kdor misli, da je plačal preveč obresti za kupljeno blago, naj se obrne na Legal Aid Society, ki mu bo brezplačno pomagala, ako nima sredstev, da bi najel odvetnika. Legal Aid družba se nahaja v Fidelity poslojpu na 1836 E. 6th St., blizu Euclid Ave.

Vladni deficit bo letos manjši od lanskega

Washington, 30. maja. Zakladniški uradniki pričakujejo, da bo letošnji deficit v zvezni blagajni mnogo manjši od lanskega in da bo deficit najmanjši, kar smo jih še imeli od leta 1931. Skupni deficit do konca tega fiskalnega leta, ki poteče 30. junija, bo znašal \$1.360.000.000. Predsednik je januarja meseca prerokoval, da bo znašal deficit \$1.088.000.000, toda k temu je treba pristiati \$250.000.000, katere je predsednik naknadno zahteval od kongresa, ker je postajalo vedno več ljudi brez dela. Ako bi bila zaposelnost splošna, bi dohodki vlade presežali stroške za tisoč milijonov dolarjev.

Ruski poslanik trdi, da je Rusija pripravljena

Washington, 30. maja. Akel-sander Trojanovski, sovjetski poslanik v Zedinjenih državah, je včeraj izjavil, da je Rusija pripravljena za boj, kakor hitro je Čehoslovaška napadena od Nemčije. Enako pride Rusija na pomoč tudi Franciji, ako bo slednja napadena od Nemčije. Rusija lahko v enem mesecu postavi na bojno polje 2.500.000 vojakov.

Odpeljano in ubito dekle

Strahen zločin se je pripetil včeraj v Cincinnati, Ohio. 5-letni Arthur Rahn se je igral s stepo deklico Shirley Woodburn, ki je stara 6 let. Oba sta se nahajala na cesti, ko se je približal neki možki, oziroma mlad fant, ki je vprašal otroka, če bi šla z njim v bližnji gozd, da lovijo zajce. Fantiček ni hotel iti, toda dekletce je šlo s tujim fantom. Otrok se ni več vrnil domov in policija je začela iskati. Truplo otroka so kmalu potem dobili v gozdu. Otrok je bil zlo-rabljen, nakar je lopov otroka še zbil in rezal, da je bil strašna prizor na mestu, ko je dospela tja policija. Prijatelj deklice, 5-letni Arthur Rahn, je kmalu spoznal lopova, katerega je policija prijela in ga drži na skrivnem prostoru, ker ljudje grozijo, da ga bodo linčali.

N. Y. C. železnica

V delavnicah N. Y. C. železnice skoro nič ne delajo že od 26. marca. Te dni se je vršila seja direktorjev NYC železnice v Albany, N. Y. Strojinik Vendel Grant, ki je zaposlen že od leta 1909 pri železnici in je obenem tudi lastnik 25 delnic železniške družbe, bi rad dognal, kdaj bodo delavci zopet šli na delo. Pa se je odpeljal te dni iz Collin-wooda v Albany in je tam zašel na sejo direktorjev železnice. V sredi debat med direktorji je vstal Grant in vprašal predsednika družbe, kdaj misli kompanija zopet odpreti delavnice. Namesto, da bi bil Grant vržen iz dvorane, mi je pa predsednik prijazno pojasnil, da ima železniška družba jako malo naročil, toda je skoro prepričan, da se bo junija meseca zopet začelo z delom.

Dober vrtnar

Če kdo želi dobrega in zanesljivega vrtnarja na svojem domu naj se zgleda pri našem rojaku Rudolph Jurca, ki stanuje na 13308 Carrington Ave. v West Parku.

* Državni oddelek ameriške vlade naznanja, da prebiva 347.000 Amerikancev izven Zedinjenih držav.

Kongres je sklenil začeti s preiskavo glede "proti-ameriških aktivnosti" v Zed. državah

Washington, 29. maja. Poslanska zbornica je te dni sklenila vpeljati preiskavo, katere namen je dognati kaj tujezemci počenjajo v Zedinjenih državah in kakšna tujezemska propaganda se vrši v Ameriki.

Bil je namreč sprejet predlog kongresmana Dies iz Texasa, ki določa odsek sedmih članov poslanske zbornice, ki bo preiskoval poslovanje nemških fašistov, komunistov in enakih organizacij.

Kongresman Dies je apeliral na zbornico, da sprejme njegov predlog. Povedal je strmečemu kongresu, da ima dokaze, da so

na nekem zborovanju tujezemcev delali načrte, kako bi ubili predsednika Roosevelta.

Nasprotniki predloga so pa trdili, da je predlog sam proti-ameriški, ker ogroža svobodo govora. Njim so ugovarjali zagovorniki predloga, ki so trdili, da pride v Ameriki do revolucije, če tujezemska propaganda ne preneha v Ameriki.

Tozadevna debata je trajala dve uri in je bila precej vroča, dokler ni prišlo do glasovanja. Končno je prišlo do glasovanja in predlog je bil sprejet s 311 glasovi proti 86. Preiskava bo torej vpeljana.

Vodja demokratov v Clevelandu, Gongwer, se bo odpovedal takoj po primarnih volitvah

Cleveland. — Lansko leto je bila demokratska stranka v Clevelandu poražena pri volitvah za župana. Iz tega vzroka je nastala rabuka med demokratiki, ki so se uprli sedanjemu voditelju stranke Gongwerju, češ, da Gongwer nima simpatij z Rooseveltom in da vodi demokratsko stranko v propast.

Mnogo tisoč vodilnih demokratov v Clevelandu se je uprlo Gongwerju in so ustanovili svojo lastno stranko in zahtevali, da se Gongwer odpove vodstvu stranke. Gongwer je vztrajal. Toda letos v avgustu mesecu bo moral dati račun.

Drugi terek v avgustu mesecu se namreč vršijo primarne volitve. Mr. Gongwer je izjavil te dni, da če bodo njegovi kandidati pri primarnih volitvah zmagali, se bo takoj umaknil od vodstva demokratske stranke.

Ta izjava pomeni, da je vodja demokratske stranke v Clevelandu naredil nekak kompromis z uporniki. Gongwer želi, da bodo demokrati pri primarnih volitvah v avgustu zmagali, potem bo pa šel rad v pokoj.

Ako bi bil Gongwer enakega mišljenja pred leti, bi bila demokratska stranka v Clevelan-

du mnogo na boljšem. Tako smo pa doživeli, da je bil dvakrat izvoljen za predsednika demokrata Roosevelt, dočim smo v Clevelandu doživeli dvojni poraz demokratskega župana.

Zadnje čase dela vodja demokratov Gongwer kompromise z raznimi vplivnimi demokrati. Kot se je Gongwer izjavil, ne želi družega kot sporazum in pobotanje vstranki, kar mora prinesiti končno zmago demokratom v Clevelandu.

Glavni nasprotnik Gongwerja je bil John McWilliams, lanski kandidat za župana. Kot se zatrjuje, sta se Gongwer in McWilliams sedaj pobotala in bosta oba skupno delovala za zmago demokratske stranke pri primarnih volitvah, obenem je pa Gongwer obljubil, da bo deloval za Rooseveltove kandidate.

Gongwer ni bil nič kaj na strani Roosevelta vse od leta 1932, ko je Roosevelt prvič kandidiral. To je tudi povzročilo poraz demokratske stranke v Clevelandu. To je vzrok, da so se Gongwerju sedaj "odprle oči" in bo Gongwer zanaprej sodeloval s kandidati, ki so na strani Roosevelta.

Mrtev najden rojak

Včeraj so našli v Gordon parku mrtvega rojaka Mike Zadnika, ki je star 62 let. Zadnje čase je stanoval na 6219 Glass Ave. Doma je bil nekje od Krasa, kjer zapušča več sorodnikov. Truplo rankega se nahaja v okrajni mrtvašnici. Ranjki Zadnik je bil poznan kot miren in pošten človek in prijatelj ga bodo gotovo pogrešali. Naj mu bo mirna ameriška zemlja.

Evharistični shod

V Akronu, Ohio, je bil včeraj zaključen Evharistični shod. Skoro 100.000 katolijanov je bilo navzočih pri zaključnih obredih. Pri večernih obredih je tisoče katolijanov prižgalo sveče. Bil je veličasten prizor. Evharistični shol clevelandske škofije je vodil pomožni clevelandski škof Most Rev. McFadden.

Pogodba sklenjena

Unija avtnih delavcev je sklenila pogodbo z Bishop-Babcock Co. in Grabler Mfg. Co. glede plač in delovnih ur. Ure ostanejo iste kot sedaj in tudi plača. Pogodba bo v veljavi 6 mesecev. * Ford kompanija je lansko leto naredila čistega dobička \$5-417.200.00.

A. F. of L. zmgauje

Iz Indianapalisa, kjer je glavni stan ameriške unije tiskarjev, se poroča, da je skoro gotovo zmagal za predsednika tiskarske unije Claude E. Baker iz San Francisca napram Charles Howardu. Baker zagovarja American Federation of Labor, dočim se strinja Howard z C. I. O. Glasom najnovejših poročil je dobil Baker 25.291 glasov, Howard pa 14.476. Tiskarska unija torej ostane pri A. F. of L., ker je to volja članstva.

Mladi graduantini

Miss Genevieve Gerčar, 775 E. 156th St., hčerka dobro poznane in priljubljene družine Mr. in Mrs. Gerčar iz Collinwoodu, bo graduirala na St. Therese kolegiju v Winona, Minn. Obenem bo graduirala tudi Alberta Gerčar iz Villa Angela akademije. Naše prav iskrene čestitke družini Gerčarjevi kot tudi mladenkam!

Grđinova mama

Mrs. Mary Grđina, mamica znane in obširne Grđinove družine Grđina se nahajajo časno v bolnišnici, kjer bodo zdravniški skušali operirati mamo na obeh. Upamo, da bo vse srečno se izvršilo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
 6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
 Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
 Za Evropo, celo leto, \$7.00.
 Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
 U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months. Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
 Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
 European subscription, \$7.00 per year.
 Single copies, 3c

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 126, Tues., May 31, 1938

Kaj so delavci pridobili

Tekom zadnjih petindvajset let so ameriški delavci več pridobili kot pa celih sto let pred dobo. Samo pomislimo na najnovije pridobitve ameriškega delavstva, med katere zlasti štejejo: skrajšanje delovnih ur. S tem je delavcem omogočeno, da posvetijo lahko več časa izobrazbi, poklu in zabavi, več pozornosti svoji družini in vzgoji otrok. Nadalje imamo danes mnogo večjo industrijsko varnost kot smo jo sploh kdaj imeli. Skoro vse države so vpeljale postavle glede brezposelnosti zavarovalnice, in vpeljana je bila tudi starostna zavarovalnica, tako v posameznih državah kot od strani zvezne vlade.

Mnogo se je naredilo zadnje čase za v korist delavskega zdravja, zaščitila so se ženska dela, reguliralo se je delo otrok. Nadalje kolektivno pogajanje, ki nudi tako velike ugodnosti ameriškim delavcem, svoboda do organiziranja, javne posredovalce za delo skoro brezhibno poslušajo. To so med najbolj važnimi pridobitvami tekom zadnjih petindvajset let za ameriškega delavca. O tem se je mnogo govorilo pretekli teden v Washingtonu, ko so praznovali petindvajsetletnico, odkar je predsednik Wilson ustanovil poseben delavski department pri ameriški vladi.

Do leta 1913 je bilo samo devet oddelkov ali kabinetnih uradov ameriške vlade. Ze mnogo let prej je organizirano delavstvo predlagalo ustanovitev posebnega oddelka pri vladi, ki bi posvetil svojo pozornost izključno delavskim zadevam. Potrebno je bilo proučevati dejanske razmere delovnih ur, delavskih plač, delavske varnosti pri delu in delavsko zdravje. Samuč Gompers, ki je bil tedaj predsednik American Federation of Labor, je leta 1910 izjavil pred kongresom:

"Mi zahtevamo oddelke pri ameriški vladi, ki bi se bavili izključno z delavskimi vprašanji in z vsem, kar spada v delavski delokrog. Na vsak način je naša zahteva lahko uumljiva, kajti, da nima 40 milijonov delavcev svojega zastopnika pri predsedniku, je naravnost sramota. Pri vladi je zastopnik za mornarico, vojaštvo, za pošto, za trgovino, za poljedelce, samo delavec je brez zastopstva pri vladi."

Toda še tri leta po tem govoru so morali čakati delavci, predno se jim je izpolnila njih želja. Priti je moral demokrat Wilson na krmilo, da so delavci prišli do besede pri vladi. Kot prvi delavski tajnik je bil imenovan William B. Wilson, nekdanji voditelj organiziranih premogarjev. Svrha novega departamenta je bila označena kot pospeševanje in razvijanje dobrobitja delavcev v Združenih državah, izboljševanje delavskih razmer in podpiranje njihovih priložnosti za koristnosno zaposlenje.

Tekom petindvajsetih let, ki so od tega potekla, se je delovanje Delavskega oddelka vlade Zedinjenih držav znatno razširilo. Naloga delavskega oddelka vlade danes je pripeljati delavca k delu, zlasti pa posredovati v delavskih sporih. Tekom 25. letnega delovanja je delavski oddelke posredoval v tisočeri delavskih sporih, preprečil je tisoče štrajkov, poravnal nadaljnje tisoče in končno prisilil delodajalce, da se bolj zanimajo za zdravje in življenske razmere svojih delavcev.

Vpeljane so bile vladne posredovalnice dela, dočim smo prej imeli samo privatne posredovalnice, ki so v mnogih slučajih neznanost odirale delavca. In na prizadevanje delavskega vladnega oddelka je bila ustanovljena CCC organizacija, WPA organizacija, ki danes vsaj za silo preživlja 2,500,000 delavcev, ki bi bili sicer brez vsakega zaslužka.

Zdi se, da kar je vlada prej pozabila narediti za delavca, da skuša zlasti v letih, odkar je bil izvoljen predsednik Roosevelt nadomestiti. Ali veste, da je na posredovanje predsednika Roosevelta bilo izplačanih že nad 10,000,000,000 dolarjev delavcem pri raznih vladnih delih. Do tega denarja delavec ne bi nikdar prišel, da nimamo v Washingtonu moža, ki ve kaj je gorje.

Seveda, to naše življenje nikakor popolno ni in ne bo nikdar, dokler bo obstal svet, ker je ustvarjen tako. Toda pošteno pravico pa imamo, da se borimo za izboljšanje razmer. Če že trpljenje mora biti, naj bo vsaj tako, da ga je lahko prenašati. In to je namcn delavske borbe olajšati sicer neznosno življenje.

Kaj pravite!

Po vsem tem, kar se je godilo tukaj med nami zadnje tedne, ko je bil naš gost ljubljanski župan dr. Adlešič s svojo soprogo, se človeku zdi, da sta se šele zdaj znašli stara in nova domovina. Naenkrat je zopet z vsjo silo zagorela naša ljubezen do prelepe Slovenije in Slovenija se je zdaj, bi rekli, prvič spomnila z gorkim srcem svojih sinov in hčera v tujini z vsem tem, kar nam je prinesel dr. Adlešič preko morja. To ostane nepozabno.

In da se ne pozabi, naj bo še enkrat pribito, da so ameriški časopisi prinašali cele kolone čtiva o prihodu dr. Adlešiča in njegove soproge, o slavnosti našega kulturnega vrta, a nekateri naši SLOVENSKI časopisi pa nič in nekateri so celo dali na razpolago svoj časopis za ogabne napade na to zgodovinsko slovensko slavnost. Tužna nam majka.

BESEDA IZ NARODA

Piknik Slovenske šole SND

Vako leto, odkar obstaja Slovenska šola S. N. Doma na St. Clair Ave., običajno prirediteljem tekom poletnih mesecev enkrat velik piknik v svrhu, da se zbere potrebni sklad za vzdrževanje te pomembne in vsem Slovincem koristne narodne institucije.

Tako se bo vršil piknik tudi letos in sicer malo bolj zgodaj kot druga leta, namreč 12. junija, na prijezni in vsem znani Močilnikarjevi farmi.

Slovenska šola SND na St. Clair Ave., zaključuje približno ob času, ko se vrši imenovani piknik, 14-letno sezono plodonosnega dela, učenja slovenskega jezika v čitanju in pisavi, kot tudi zgodovine, dramske umetnosti, petja itd. Je to edina institucija te vrste med nami, ki je vzdržala celih 14 let v naselbini nepretrgoma in nudila zavedni, pouka željni mladini priliko se naučiti materinega jezika in drugih umetnin.

Slovenska šola SND, ki vrši svoje naloge pod pokroviteljstvom Prosvetnega kluba SND in pod nadzorstvom direktorija SND, je vredna vsestranske podpore od cele Clevelandске slovenske javnosti. V teh letih svojega obstanka je pohajalo v to šolo, v razne razrede nad 1,500 učencev, za daljšo ali krajšo dobo; otroci staršev vseh verskih in političnih prepričanj od ekstrima, do ekstrima, kakoršnje obstajajo med nami. Vsem se je nudilo brezplačno enako priliko izobrazbe; kdor se je bolj zanimal, se je več naučil, kdor manj, je v njegovo lastno škodo.

Danes najdemo na odgovornih mestih društvih in klubih bivše učence Slovenske šole SND, nekateri so tudi že v samostojni trgovini. Vsi pa priznajo, da jim znanje slovenskega jezika, v kolikor so se ga priučili v šoli, sedaj jako prav pride. Več se jih uspešno udeležuje v dramatičnih v raznih clevelandskih dramskih skupinah. Odkrito rečeno, Slovenska šola je mnogo koristila clevelandskim Slovincem vobče, tekom svojega obstoja.

Zato tudi pričakujemo in upamo, da ne bomo iznenadevani, od strani starišev učencev, da to koristno ustanovo podprejo moralno pa tudi materialno, kadar priredi Slovenske šole piknik ali kaj sličnega, igro, itd. v svrhu, da se zbere skupaj na indirektn način potreben sklad, iz katerega se skromno odškoduje učiteljsko moč in nabavi razne druge šolske potrebščine.

Rezervirajte si že sedaj nedeljo 12. junija, da se gotovo udeležite piknika Slovenske šole SND, ki se vrši ta dan, kot sem že omenil, na prijazni Močilnikarjevi farmi. Pričetek piknika bo ob 10. uri dopoldne in bo trajal, dokler vsega ne zmanjka. Pripravljena je na piknik vršil v avditoriju, prizidku in magari še v spodnji dvorani v S. N. Domu na St. Clair Ave. Opozorite vaše otroke na ta piknik, ki je tudi vaš in njihov piknik, da se gotovo udeležite vsi skupaj tega prijetnega izleta. Za prevoz na piknik bo tudi preskrbljeno za tiste, ki nimate svojih avtomobilov. O tem bomo poročali še kasneje.

Aranžiralo se bo tudi razne zanimive mladinske tekme in zmagovalcem oddalo nagrade. Tozadevni odbor za tekme obstoja iz večjih oseb za te

zadeve in se že skrbno pripravljajo za izvedbo lepega programa. Nastopili bodo tudi učenci Slovenske šole SND v raznih točkah programa s petjem itd. pod spretnim vodstvom marljive učiteljice Mrs. Mary Grill-Ivanusch. Igre se prično ob 1:30 popoldne.

V sredo 8. junija ob 8. uri zvečer pa se bo vršila v SND skupna seja zastopnikov Prosvetnega kluba SND, prosvetnega obseka direktorija SND in staršev učencev Slovenske šole, da se uredi še vse potrebno za največji uspeh tega piknika. Želim, da se med tem časom oglasi z dopisi kaj bivših učencev ali učenk Slovenske šole in naj povedo sami, kaj jim je koristila Slovenska šola SND.

Za Prosvetni klub SND, Erazem Gorshe, tajnik.

Porast Slovenskega doma na Holmes Ave.

Na stotine rojakov-delničarjev in onih, ki zahajajo v to stavbo k sejam različnih klubov in društev, bo zanimalo novo gibanje in napredek pri tej narodni korporaciji. Narodni domovi so naša kulturna in gospodarska središča, v katerih se rešujejo problemi vseh naših teženj. Zato je potrebno, da včasih malo pogledamo, kako preurediti posestvo, da bo najboljše odgovarjalo in ustrezalo svojem namenu.

Naj tukaj omenim, da v našem slučaju se ne gre samo za komodnost, temveč se lahko imenuje kričeč nedostatek, kakršne so že pri drugih slovenskih domovih popravili, ali pa so bili v prvotnih stavbinskih načrtih vključeni. Po storjenem delu je vsak mojster! Zato izrecno nimam namena zasenčiti poštrevnosti, s katero so graditelji te stavbe delovali za izvršitev iste. Obratno pa lahko trdim, da so prvotni gradbeniki in delničarji s tako vneto delali za stavbo, da so bili vzor vsem drugim. Moški in ženske, od katerih mnogih, žal, ni več med nami, so pomagali pri delu. Po napornem dnevnem delu je ob večerih kar mrgolelo ljudi, ki so kot mravlje sodelovali, da so stene vidoma rasle. Poleg tega so prispevali visoke vsote v denarju. To je bila gruča tako poštrevnosti ljudi, da so se kosali, kdo bo več napravil ali prispeval, da se izvrši stavba. Napomega in ne lahkega dela se jim je zahotelo, da so dejansko čutili, da so prispevali svoj delež.

Ameriški Slovinci, posebno Primorci po svetovni vojni, smo v razkačenem razpoloženju zaradi razdejanja in razcepljenja naše narodne celote v domovini čutili potrebo združenja. Naši narodni domovi so pričeli rasti po vseh večjih naselbinah, v katerih imamo danes svoja socialna središča.

V dobi dvajsetih let se veliko spremeni, posebno v Ameriki. Tudi ostali svet se oživlja zadnja leta v tja do najbolj skritega zakotja, pritisk na najbolj ponižane povzroči odpor nepričakovane moči.

Kakor izgleda, bomo doživeli še čase, da ponovno, kakor v času svetovne vojne, povzdignemo svoj glas, zbrani v naših narodnih domovih združeni, proti zatiralcem narodov. Zato moramo vzgajati skupno zavest našega naroda v naših domovih. Časi se spreminjajo, nahajamo se v novem obširnem gospodarskem razmahu, ki mu ne vemo natančne smeri. Gledaji pa moramo, da tudi doma doprinesemo svoje žrtve, da ne zastanemo. Prilagoditi moramo po-

leg vsega drugega tudi naše stavbe. Z nameravano prizidavo se bo olepšala pri domu lice, pospešila trgovina in rentabilnost ter se ob enem zadostilo sanitarnosti. Ekonomično gospodarstvo zadnjih let in vsestranska pomoč društev, nam je pomagalo do tako dobrega stanjšča, da imamo samo še en mesec dni, ki nas praktično ločijo, da se zasadi prva lopata. Ali imamo Slovinci v okrožju Holmes Ave. še kaj one energije, ki so jo pokazali prvi graditelji devetnajst let nazaj? Res so danes slabši časi od onih, toda danes se rabi le par tisočakov. Povpraševanje rojakov "kdaj boste začeli," naj bo danes s tem odgovorjeno: drugi mesec, to je meseca junija 1938 — če vsak nekoliko pomaga. Ne potrebujemo več pet tisoč, ampak par tisočakov samo. To vsoto naselbina zbere skupaj z lahkoto, ako le malo zagiblje.

V ta namen se je direktorij omislil zbrati fond na sledeči način:

1. Vsi delničarji, društva kot posamezniki naj poskusijo po najboljši možnosti kupiti še kako delnico. S tem bodo v resnici utrdili ali povišali vrednost delnicam.

2. Razposlalo se je listke na posameznike in društva za \$300 vrednih nagrad, moderna ledenica, likalnik in sobni čistilec (Electric refrigerator, Ironing machine, Carpet sweeper).

Dne 26. junija se vrši izlet na Močilnikarjeve farme za vsa delniška društva, posamezne delničarje in rojake sploh. Program za isti dan bo pravočasno naznanjen. Od zdaj pa do 26. junija se bo sporočalo javnosti o delovanju društev, klubov in posameznikov o uspehih. Stavbinski odbor ima vse pripravljeno. Člani tega odbora, ki so ob enem člani direktorija, so: Jim Sepic, Anton Baraga, Anton Jerman, Frank Znidaršič in John Zulich.

Tudi ostali direktorji z solidnim delovanjem Zenskega kluba Slovenskega doma ter vsa društva in klubi so obveščeni o nameravanem podvzetju. Vsi oni pa, ki hočejo sodelovati, naj se potrudijo v pisarno doma k tajniku, kjer dobe vsa pojasnila.

Delujmo torej po starem, a še vedno plemenitem izreku: Od zrna do zrna pogača, od kamna do kamna palača. — Za direktorij Slovenskega doma:

M. Lah, predsednik.

Da bomo na jasnem

Pittsburgh, Pa.—Vsakokrat kadar pišemo za naše liste kake dopise, takrat vselej radi hvalemo, kar je tudi bolj umestno; toda pride pa tudi včasih neprijeten slučaj, ko moramo grajati, in to moram tudi jaz, in to radi gotove propalce, katera sedaj že nekaj časa rogovili po mestu in to med našimi rojaki. Ta nepriprav vsiljuje svojo robo potom neke male cunje, katero imenuje "Naprej." V zadnji številki omenjenega lističa se pritožuje, da urednik "Prosvete" potvarja novice, radi tega bi rad opozoril omenjenega pri listu "Naprej" zakaj on naravnost laže. On ne samo da potvarja, ampak namenoma laže in laži pošilja potom svojega lističa med narod. Takim lažnjivim propalcam se sploh poštemu človeku gabi odgovarjati, toda čas je, da enkrat za vselej obračunamo s takim propalcam. Radi tega nastopimo vsi kot en mož in ena žena in ga izbacimo iz vrst slovenskega katoliško-mislečega naroda, in tudi vseh drugih poštemih rojakov in rojakinj.

Da bo slovenska javnost vedela kake propalce in izvrške imamo tudi v mestu Pittsburghu, radi tega ta moj dopis, in upam, da bo še drugih dopisov dosti od naših dobrih mož in že-

na. Morebiti se bo dotična propalca oglasila in hotela nekaj narekovati, namreč, koliko časa sem že v Pittsburghu, da moja malenkost je samo nekaj manj kot dve leti, rečem že sedaj, da opazujem ves čas mojega bivanja tukaj delo naših mož in žena, posebno naših katoliško-mislečih, in tudi nekaj zelo tolerantnih, kateri ravno ne spadajo k cerkvi, in čudim se, kako zamorejo trpeti tako ničredno propalce med svojim narodom.

Ko smo imeli čast imeti in pozdraviti naša velika gosta, gospoda in gospo Adlešič, župana in županjo naše lepe bele Ljubljane, je omenjena ničla že preje hotela delati zapreke, in ko ji ni uspelo, je pa potem poročala javnosti o slavnosti in to seveda po svojem okusu in taktiki. Takoj v začetku laži-poročila piše "udeležba je bila zelo mala." Reči moram, da mesto Pittsburgh je lahko zadovoljno, in mi Slovinci smo ponosni na tej lepi prireditvi, ker sedeži so bili vsi zasedeni in veliko našim dobrim možem in ženam nismo mogli postreči z okusno večerjo, ker je bila udeležba tako velika, kakršne nikdar nismo pričakovali. Radi tega naj naš narod ve, da mesto Pittsburgh in mi Slovinci v Pittsburghu smo ponosni na lep večer in tvoje laži ne držijo.

Dalje se bere v istem poročilu, da ni bilo niti enega slovenskega govornika, ampak samo zastopniki jugoslovanske konzulata, kar je že zopet laž. Ti, dopisniče, vprašam te, kaj naš gospod župnik Father Kebe ni Slovenec? Rev. Father Žagar, dr. Arch, eden naših dobrih slovenskih zdravnikov in mož poštenjak, Mr. Grdina iz Clevelanda, niso vsi ti Slovinci?

Morebiti si ti misliš, da moraš ti govoriti in sramoto delati slovenskemu narodu v Pittsburghu. Reči hočem, da je res bil tudi na programu mož-trgovce Mr. Babiš iz Homesteada, naš dober in pošten hrvatski rojak, kot predsednik odbora Jugoslovanske sobe v Katedrali znanosti, in dalje tudi konzul dr. Kostjko Unkovich, in kaj potem? Ni bilo li prav, da sta tudi ta dva pozdravila naša velika gosta?

Dalje, da je bil program tako dolg, da je polovica naših odšla iz dvorane, predno je dr. Adlešič odgovoril. Tudi to je laž! Ste li videli veliko maso ljudi zdej, kjer so stali ter verno poslušali gospo Adlešič, kakor tudi gospoda župana, in poleg tega so bili še večina, rečem skoro vsi razen par, kateri so se opostili da morajo iti vsled dela, na svojih mestih. Ako dotični poročevalec hoče, lahko sam preačuna koliko nas je bilo, ker sedeži so bili vsi zasedeni in še približno sto ljudi je stalo, ker nismo imeli prostora. Več ni vredno odgovarjati. Resnica je, da smo imeli lep dan in zelo prijeten večer. Zakaj še dotični poročevalec omenja, da je bilo gostu zelo neprijetno, ko je pevski zbor zapel gotovo pesem. Jaz sem sedel poleg gospoda gosta in se je izrazil "to je lepo." Morebiti je bilo samo tvoje mišljenje in tvoja duša se je čutila nekaj kriva. Kaj je bilo? Uboga reva, nikar ne odkrivaj svojih srčnih bolečin. Ako si ti vedel, da je dotična pesem prepovedana doma v Sloveniji, in ako si ti mislil, da bi lahko s tem žalil čut gosta, ti bi moral odsvetovati, ako hočeš biti inteligent. Toda ker si pa propalica, se bi pa nič ne čudil, ako bi vedel, da si ravno ti namenoma hotel, da društvo "Prešeren" zapoje pesem, s katero bi namenoma hotel žaliti gosta. Toda ni ti uspelo. Gospod župan se je izrazil, da je vesel, da je Slovinci v tujini svobodni, in nam je čestital radi tega. Fuj, sram te bodi na tvoji podlosti!

Res, lep dan smo imeli, krasen večer. Skašli smo po svojih slabih možeh napraviti ne-

kaj malega, da dostojno sprejmemo in počastimo tako velikega gosta-predstavnika našega glavnega mesta domovine, bele Ljubljane, in lahko rečem, dragi rojaki, posrečilo se nam je, in veselji smo in upamo, da bo še prišel čas, ko bo morebiti priložnost nanesla, da zopet pozdravimo med nami gospoda Adlešiča in njegovo spoštovano soprogo.

Vidva pa, spoštovana gosta, nesita nazaj želje Slovencev in naši naselbini našim rodnim bratom in sestram onstran oceana. Oprostita, da v naših slabih možeh nismo še več storili za vaju, toda kar je bilo storjeno, je bilo storjeno iz srca. Vse čestitke so prišle iz duš Vaših rojakov in upamo, da bomo tudi mi tako srečni, da bi zamogli še mi katerikoli pozdraviti našo rodno domovino, naše brate in sestre. Ako pa ne, pa Vas prosimo, izročite srčne pozdrave, tihe želje od Slovencev in tujini, in povejta, da slovenski narod je še veran in naroden in kot tak goji svoj materin jezik in slovensko pesem, kar je pokazalo lepo društvo "Prešeren," posebno naši malčki Mladinski zbor. Hvala vam za sodelovanje. Hvala tudi vsem, kateri so pripomogli do tako lepega dneva. Živela slovenska zavest!

John A. Dečman.

WHITE EAGLE HUNTING CLUB

Salmic V.	153
Jalovec M.	133
Rojc F.	131
Frank A.	129
Turk F.	127
Božič F.	118
Stucin P.	112
Wolf J.	106
Zbacnik A.	104
Znidaršič F.	94
Selan T.	94
Klemenčič F.	74
Hren J.	71
Matta J.	67
Miller J.	66

Našemu dušnemu pastirju v slovo

Girard, O.—Komaj dobro leto je minilo, ko smo vsi z veseljem pozdravili novega pomožnega duhovnika v naši fari, našega rojaka Rev. F. Baraga, ki je bil imenovan na župnijo sv. Petra in Pavla v Youngstown, O. Tako si je s svojo plemenitostjo osvojil srca vseh faranov, saj se nam zdi, da je dosegel duhovniško čast prav po božji volji. Ker je v tej fari mnogo naših rojakov, so bili še toliko bolj veseli, ko so dobili za dušnega pastirja sina naše slovenske matere.

Ko je v nedeljo 10. maja naš g. župnik Staninovič naznanil v cerkvi odluk škofije, da je Father Baraga premeščen na slovensko župnijo v Collinwood, so vsem navzočim zastala srca ob tej novici. Na torek 19. maja pa je bil poslovljeni večer, katešina mu je priredila šolska mladina z ostalimi farani v šolski dvorani. Bil je ganljiv prizor in vsako oko se je zarisalo pri slovesu. Čč. šolske sestre so tako lepo naučile šolsko mladino, ki je podala krasno in ganljivo predstavo za odhodnico Father Baragi. Sam Father se je izrazil, da ne bo nikdar pozabil tega večera. Prosil je navzoče, naj molijo zanj, on se jih bo pa tudi spominjal v molitvah vsak dan.

Dragi Father Baraga! Teško je bilo slovo, za nas in za Vas. A božja volja zahteva tako. Sedaj boste med svojimi lastnimi rojaki delovali in jih vodili po poti do večnega izveličanja. Vsi upamo, da bodo tudi oni z Vami tako lepo sodelovali, kot so naši farani tukaj. Krasne svetlice majniške, katere so vam bile podarjene, so bile dokaz ljubezni vernikov in spoštovanja do Vas. Vsi farani župnije sv. Petra in Pavla Vas bodo spremljali v spominu, kjerkoli boste delovali za hišo božjo in pa za blagor naroda. Vsi Vam še enkrat ključemo: Bog Vas živi!

John Dolžič.

PO DEŽELI ŠKIPETARJEV

Po nemškem izvirniku K. Maya

"Poglej si tamle svoje ljudi! Vsi želi, da bi jih odpustil." Tega ni pričakoval. Jezen se je okrenil in srdito pogledal po poslih.

"Kdo pravi?"
 "Sami so rekli."
 "Allah! Dal jim bom okusiti bič!"

"Tega seve ne boš storil! Ali ga nisi sam okusil? Dobro veš, kako tekne! Zakaj pa nočeš odpustiti svojim ljudem?"
 "Zato, ker nočem!"
 "No, pa vzamem zastrupljeni jajčnik s seboj v Skoplje in k sodniji. Kakor hočeš! Halef, so konji pripravljene?"
 "Da, gospod! Koj jih pripeljem pred hišo. Tudi Janko je menda že pripravljen."
 "Dobro! Odpotovali bomo. Peljite me pred hišo!"
 Habulam je šilil pokonci.
 "Stoj! Kako si vendar nagle jeze!"
 "Nagle jeze nisem, pač pa kratkih besed. Boš odpustil ljudem?"
 "Ne pojdeš na sodnijo, če jih odpustim?"
 "Ne."
 "Bi jih že odpustil, pa drugih ne dobim."
 "Pa si dejal, da poslov tod ni težko najti. Ne obotavljaj se! Boš ali ne?"
 "Koj sedajle?"
 "Da! Izplačaj jih, pa naj gredo!"
 "Vsaj nekaj dni naj še ostanejo, da dobim druge!"
 "Najmi si medtem dnarjel! Ne utegnem čakati. Tule je poročilo in izpričevalo za Jankota in Anko! Preberi oboje pa podpiši!"
 Sedel je in počasi bral. Poročilo mu seveda ni ugajalo. Ugovarjal je, to in ono bi mu naj spremenil, ublažil, izpustil, pa nisem se dal pregovarjati.

Končno je le podpisal in Halef je odnesel poročilo in izpričevalo Jankota.

"Povej jim le še, da so odpusteni, pa jih izplačaj!"
 Ni odgovoril.
 Tedaj pa se je Suf jezno zadril:

"Pusti jih, naj gredo k šejtanu! Pa si dobi druge, ki ničesar ne vedo o sizočinskih in današnjih dogodkih! Naženi jih! Čim dalje gredo, tem bolje je."
 Sufove besede so zalegle.

Habulam je šel po denar. Počakal sem še, da je posle izplačal, mu dal zastrupljeni jajčnik in šknicelj z mišnico, pa dal pripeljati konje.

Slovo ni bilo posebno nežno in prisrčno. Habulam je dejal hladno, da nas ne more pospremiti do vrat, ker da ga skelijo podplati.

"Izkusil si si," sem mu dejal, "da zna Allah tudi največjo laž spremeniti v resnico! Ko smo včeraj prispeli, si tožil, da te tare protin in da ne moreš hoditi. Lagal si. Danes pa se je tvoja tožba spremenila v resnico! Ne moreš hoditi!"

Ne bom te opominjal k poboljšanju. Trdega in zakrknjenega srca tudi najboljši pridigar ne more omehčati.

Še o tvoji gostoljubnosti se morava pomeniti. Ne bom se ti zahvaljeval. Sam dobro veš, zakaj ne. Suf je govoril o hanu, o gostilni, kamor da nas bo peljal. Pa varal nas je, peljal je k tebi. Čemu, to oba prav dobro veva, ni treba, da bi še enkrat pregrevala ne ljube dogodke. V hanu bi bil plačal, tebi pa ne dam nič.

In tako sva si bot. Upam pa, da ne bo narastel kje kakov račun!"

Suf se je srdito okrenil: "Pa midva še nisva bot! Plačal mi boš še račun za to,

kar sem danes prejel!"
 "Prav rad! Vsekakor ga plačam spet s palico."
 "He! Tistikrat bodo žvižgale krogle!"
 "Me bo veselilo! Prepričan sem, da se še kje srečava. Poznam te, ne boš me več prevaril!"
 Zaničljivo se je rezal.
 "O prav malo me še poznaš!"

"Bomo bideli! Vsaj to čisto dobro vem, da boš koj za nami tudi ti zapustil Habulamovo gostoljubno hišo."
 "Saj ne morem hoditi —"
 "Jezdil boš!"
 "Vseveden si, človek! In če si res tako sila pameten, kakor se delaš, mi pa še povej, kam bom jezdil!"
 "Za onimi drugimi."
 "Čemu?"
 "Povedal jim boš, da vem, kje je najti Žutega, da vem za Karanirwan han."
 Pa jih pozdravi in jim povej, da drugi pot ne bodo stali v vodi, ampak v krvi, pa seveda v lastni krvi!"
 Očko me je porinil skozi vrata.

Konji so bili pripravljene, zahajali smo. Tudi Janko in Anka sta že čakala. Njuna prtljaga je bila na vozičku, mnogo je itak nista imela, in njuno obraza sta žarela od veselja.

"Peljita se naprej proti Skoplju!" sem jima naročil.
 "Jezdili bomo najprvo na kraj, kjer so stali konji. Kmalu vaju dohitimo."
 Odpeljala sta se, mi pa smo krenili za vasjo proti gaju. Spremljal nas je hlapec, tisti, ki je v imenu tovarišev prosil, naj posredujem, da jih bo Habulam odpustil, in mi v zahvalo obljubil, da mi pokaže gaj.

Krenili smo po poti za vasjo, v petih minutah smo bili pri gaju.

Vprašal sem še hlapca, koliko jih je odjezdilo. Pet da jih je bilo, je pravil, poznal pa je le Manah el-Baršo, Habulamovega brata. Dal sem si druge popisati, Barud el-Amazat je bil, stari Mubarek in Aladžija. Mubarek je vkljub svojim ranam čisto strumno sedel v sedlu, — stari grešnik je imel res živce ko nilski konj.

Dal sem hlapcu roko, zahvalil se mi je za posredovanje in zadovoljen odšel.

Radi bolne noge nisem mogel iz sedla. Naročil sem tovarišem, naj preiščejo sledove.

"Čemu?" je pravil Očko.
 "Saj vemo, koliko jih je bilo in kdo so bili. Kam jezdi, to pa tudi vemo."

"Morebiti ima kateri izmed konj kako posebnost pa jo bo videti na vtisku kopit. Utegne biti, da srečamo spotoma različne sledove, pa bi ne vedeli, ali imamo naše ljudi pred seboj. Na taki posebnosti pa bi jih spoznali."

Hrasti so stali naredko, tla so bila travnata, sledovi so bili dobro vidni. Tovariši so iskali, tudi sam sem pomagal, kolikor se je dalo iz sedla. Pa nič nismo našli.

Odjezdili smo.

Dež je razmočil tla, brez težave smo našli sled. Peljala je iz gaja na skopljansko cesto. Bal sem se, da jo bom na cesti izgubil, da se bo pomešala med druge sledove. Toda k sreči še razen naših znancev nihče ni jezdil pred nami, blato je bilo za pedenj globoko in sled zelo razločna.

(Dalje prihodnjic)

1938	JUNE							1938
So	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	
5	6	7	8	9	10	11	12	
12	13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	27	
28	29	30						

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

JUNI

- 5.—Desetletnica podružnice št. 21 SZZ v Jugoslovanskem narodnem domu v West Parku.
- 5.—Društvo sv. Vida št. 25 KSKJ, piknik na Pintarjevi farmi.
- 5.—Bliss Coal Co. ima piknik na Stuškovih prostorih v Wickliffe, O.
- 12.—Piknik Slovenske mladinske šole SND na Močilnikarjevi farmi.
- 12.—Društvo sv. Križa št. 214 KSKJ priredi piknik pri Zornu na Bradley Rd.
- 12.—Slovenska godba Bled priredi izlet na Stuškovo farmo v Wickliffe, O.
- 19.—Vežbalni krožek št. 47 SZZ blagoslovi zastavo popolne v cerkvi sv. Lovrenca, zvečer ples v S. N. Domu na 80. cesti.
- 19.—Društvo Združeni bratje št. 26 SSPZ priredi piknik na Stuškovi farmi v Wickliffe.
- 19.—Veik piknik Združenih mladinskih pevskih zborov na prostorih Društvenega doma v Euclidu.
- 26.—Farni piknik fare sv. Kristine na Špelkotovih farmah.
- 26.—Podružnica št. 49 SZZ ima piknik na Stuškovi farmi v Wickliffe.
- 26.—Slovenski dom, Holmes Ave., priredi piknik na Močilnikarjevi farmi.

JULIJ

- 3.—Društvo Danica št. 34 SDZ ima piknik na Joe Zornovih prostorih na Bradley Rd.
- 3.—Piknik Mladinskega pev-

- skega zbora Slavčki na Stuškovi farmi v Wickliffe, O.
- 10.—Zadružni piknik na Močilnikarjevi farmi, ali piknik Slovenske zadružne zveze.
- 10.—Piknik mladinskega pevskega zbora Kanarčki na Zornovi farmi.
- 10.—Pevski zbor Šloga priredi izlet na Stuškove farme v Wickliffe.
- 17.—Zbor Slovan, ima piknik na Močilnikarjevi farmi.
- 17.—Društvo Vrtec št. 11 SSPZ ima piknik na Stuškovi farmi v Wickliffe.
- 24.—Klub slovenskih groceristov in mesarjev ima piknik na Pintarjevi farmi.
- 24.—Društvo Brooklynski Slovenci št. 48 SDZ priredi piknik na Zornovih prostorih na Bradley Rd.
- 24.—Društvo Washington št. 32 ZSZ ima piknik na Stuškovi farmi v Wickliffe, O.
- 31.—Piknik skupnik društev fare sv. Vida na Pintarjevi farmi.
- 31.—Piknik skupnih društev fare sv. Lovrenca na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.
- 31.—Društvo Slovenski dom št. 6 SDZ, piknik na Stuškovi farmi.

AVGUST

- 7.—Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ, piknik na Stuškovi farmi.
- 7.—Piknik župnije Marije Vnebovzete na Močilnikarjevi farmi.
- 14.—Društvo Valentin Vodnik št. 35 SDZ priredi piknik na

- Joe Zornovi farmi na Bradley Rd. v Brooklynu.
  - 14.—Društvo Napredek št. 182 JSKJ ima piknik na Stuškovi farmi.
- ### SEPTEMBER
- 10.—Društvo Clairwoods št. 40 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 11.—Samostojna Zarja, 10-letnica, opera v avditoriju S. N. Doma.
  - 12.—Pričetek konvencije S. D. Zveze v avditoriju S. N. Doma.
  - 18.—Veliki koncert Združenih mladinskih pevskih zborov v S. N. Domu na St. Clair Ave.
  - 21.—Društvo Martha Washington št. 38 SDZ, ples v avditoriju S. N. Doma.
  - 25.—Podružnica št. 32 SZZ ima veliko plesno veselico v šolski dvorani sv. Kristine na Bliss Rd., Euclid.
- ### OKTOBER
- 1.—Društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 15.—Društvo Valentin Vodnik št. 35 SDZ priredi vinski trgatve in ples v Jugoslovanskem narodnem domu na W. 130th St.
  - 15.—Častna straža SDZ ima plesno veselico v avditoriju S. N. Doma.
  - 23.—Mladinski pevski zbor Slavčki, koncert v avditoriju S. N. Doma.
  - 22.—23d Ward Democratic Club, ples v avditoriju S. N. Doma.
  - 29.—Društvo Carniola Tent 1288 TM, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 30.—Jesenski koncert pevskega društva Zvon v S. N. Domu na 80. cesti.
  - 30.—25-letnica Slovenske zadružne zveze v Slovenskem domu na Holmes Ave.; program popoldne in zvečer.

- ### NOVEMBER
- 5.—Društvo sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 6.—Koncert Mladinskega pevskega zbora S. D. D. na Waterloo Rd. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
  - 12.—Društvo Slovenec št. 1 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 13.—Samostojni pevski zbor Zarja, opera in ples v avditoriju S. N. Doma.
  - 13.—Samostojno društvo Združeni Slovenci na Jutrovem priredi plesno veselico in igro v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.
  - 19.—Carniola Hive št. 493 TM, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 20.—Podružnica št. 25 SZZ priredi ples in igro ob priliki desetletnice obstanka. Prireditev se vrši v S. N. Domu na St. Clair Ave.
- ### DECEMBER
- 17.—Društvo Svobodomiselne Slovenke št. 2 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
  - 31.—Društvo Zvon priredi zabavni večer v S. N. Domu na 80. cesti.

Mikula Letič:

Znati je treba!

Nisem pijanec. Včasih pa rad stopim v gostilno in sedem h kozarcu vina. Saj sem Slovenec.

Tako je bilo tudi oni dan v Ljubljani. Sedel sem v eni tistih gostin, katerih imena je poznal že Prešern ali celo Trubar, ter gledal okrog sebe. Mize so bile dobro zasedene, — saj smo Slovenci — družbe so bile bolj ali manj glasne. Ne bom jih podrobno opisoval. Stopi, dragi čitatelj, v kako tako gostilno, in kar boš tam videl, sem ta dan videl približno tudi jaz.

Naenkrat sem opazil moža, ki se je gibal od mize do mize. Pri vsaki mizi je postal, nekaj pripovedal, ljudje so ga malo poslušali, nato so odkimali z glavo, in hajdi k naslednji mizi! — Bližal se je tudi moji mizi. Ugotovil sem, da je srednjih let, zanemarjene in zapuščene zunajnosti, vendar pa je kraj njegove obleke, izraz obraza in korak kazal, da je mož videl boljše čase.

"Dober večer, gospod!"
 "Zelite?"
 "Gospod, za mal dar prosim, že od sinoči nisem jedel. Primorec sem, prebežal sem čez mejo, Italijani so me..."
 "Le počasi, prijatelj," sem ga prekinil, "zmanjkalo Vam bo sape, posebno, če ste lačni. Sedite, večerjali boste z menoj in potem poveste svojo zgodbo."

Ponudil sem mu stol, oči so se mu zasvetile in ob enem nezaupano pogledale. Ponudil sem mu stol v drugič.

V takih ljubljanskih gostilnah, kakor sem jo zgoraj opisal, ni mnogo izbire. Jeterca, gulaž, kranjske klobase z zeljem in nič več. Moj novi znanec pa tudi ni bil izbiren. Prepustil je meni sestavo menuja, češ, vse je dobro, samo da je toplo.

Mož ni lagal! Jedel je hlastno. Med tem ko sem jaz ugnal porcijo jeterce, je on spravil jeterca, gulaž in kranjsko klobaso z zeljem, k vsakemu dva kruha. Tudi je pridno zalival. Bil je pristan Slovenec, moje usmiljenje se je pretvarjalo v simpatijo.

Tudi cigareto je vzel in potem je kar sam začel:

"Hvala Vam lepa še enkrat! Nasitili mi niste samo telo, ampak tudi dušo. Ne morete si misliti, kako je človeku hudo, ko je toliko pretrpel, vse radi svojega narodnega pre-

pričanja, ko je moral zapustiti svoj rojstni kraj, svoj dom, družino, ko pride med brate, poln idealov, poln dobre volje, s prekipevajočim, odprtim srcem, in ko tukaj ne najde razumevanja ne najde dela, ampak samo zasmeh, zaprta vrata, ledeno hladne obraze, odkimavanje z glavami, pomanjkanje, glad..."

Sledila je zgodba, čisto navadna; kljubu vsej svoji tragičnosti, čisto navadna zgodba. Bil je priden podeželski trgovec, zaveden Slovenec in zato trn v peti raznim oblastnikom. Nikjer ni zatajil svojega narodnega prepričanja, začeli so ga šikanirati z globami, pritiskati z davki, odvracati odjemalce od njega, klicali so ga v urade izpraševali, mu grozili, hišne preiskave so bile na dnevnem redu. Nekoč so se fantje stegli z orožniki, on je bil tudi v gostilni, zaslutil je, kaj ga čaka in še isto noč je šel golih rok čez mejo.

"Glejte, sedaj sem tu že mesec dni," je nadaljeval, "in namesto da bi bil človek, sem berač. Obupal bi, pošiljajo me nazaj, češ, kdo me je klical. Nikjer razumevanja, nikjer usmiljenja!"

"Dragi prijatelj," sem mu odgovoril, nekoliko imate prav, nekoliko pa tudi ne. Res je, da ni tu mnogo razumevanja, ni pa res da ljudstvo ne bi poznalo usmiljenja. Ne bom raziskoval, zakaj ni razumevanja, dokazati pa Vam hočem, da je to ljudstvo dobro, blagosrčno, še preveč.

Poslušajte: Pustite na stran svojo primorsko zgodbo, kate- re nihče ne zapoade, in povejte ljudem raje kako izmišljeno stori! Recimo tako-le:

Stopite v sosednjo sobo, približajte se mizi in začnite: Prosim za mal dar. Ubil sem svojo mater, sedaj sem na poti, da se javim policiji, le prej bi rad dal za mašo zadušnico po ubogi materi. Prosim za mal dar!"

Zopet so se mu zaiskrile oči, toda sedaj brez otožnega, nezaupnega izraza. Mož je bil res inteligenten. Elastično je vstal, še enkrat se mi je zahvalil rekoč:

"Oprostite, takoj bom poskusil."

Stopil je v sosednjo sobo k prvi mizi. Debelušast pivec z viržinko v ustih je pazljivo poslušal, konečno je pokimal, vzel denarico in stisnil ščipac desnice v roko mojega znanca. Sledila je druga, tretja miza, povsod isti prizor. Potem pa nisem nič več videl, ker so vrata preozka.

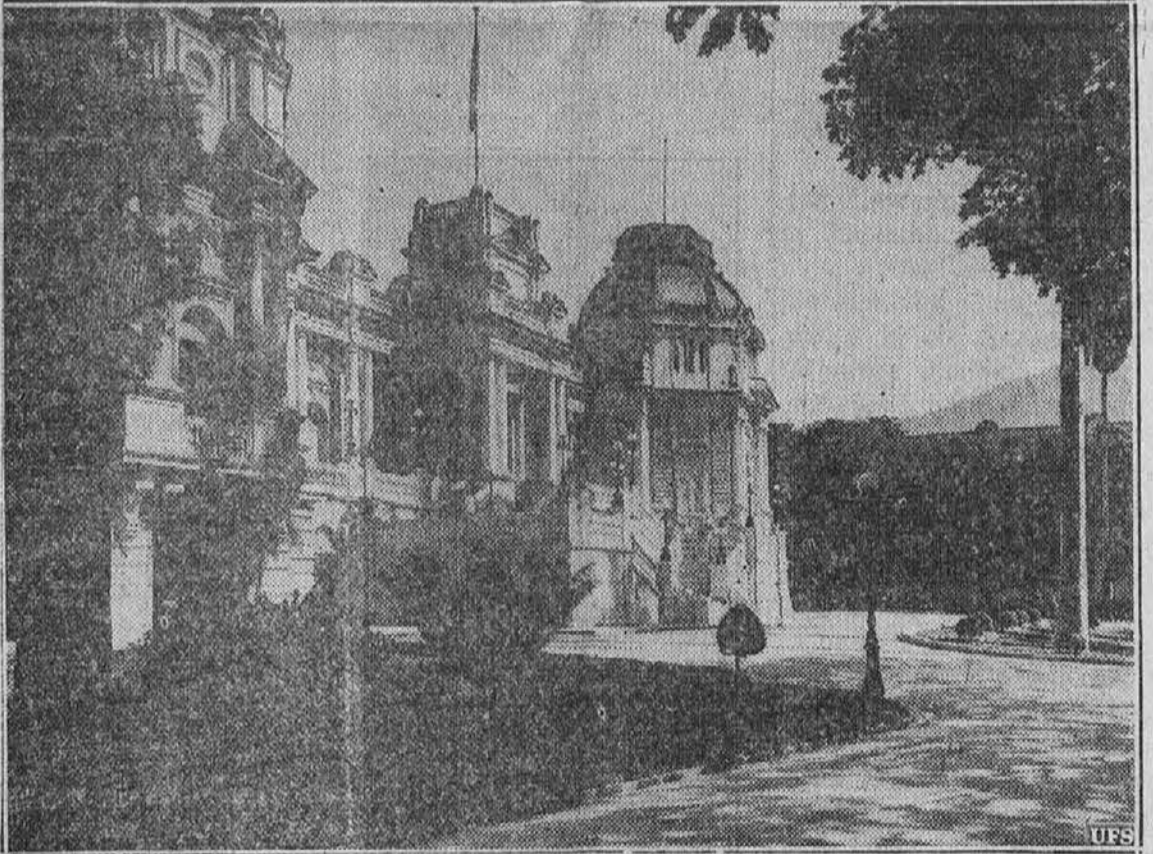
Nasmehnil sem se, zmajal z glavo, plačal in šel...

Čez teden dni sem bil zopet v Ljubljani. V kavarni Emone se mi približa čeden, skoro eleganten mlad mož, — kje vraga sem videl ta obraz? Z nasmehom mi vzame mojo desnico in veselih oči vzklikne:

"Ali me ne poznate? Oni dan ste mi plačali večerjo in mi dali imeniten recept za beračenje. Kolosalno! Pogledajte me! Nova obleka, novi čevlji, klobuk, perilo, pa še denar v žepu. Vse to imam zahvaliti vam. Ne bom vam pozabil. Če gre tako naprej, bom kmalu lahko odprl trgovino."

Zopet sem se nasmehnil, kakor oni dan, ko sem zapuščal gostilno. Moj znanec pa je nadaljeval:

"Oprostite mi, moram na vlak. Na kolodvoru imam svoje prejšnje cape, službeno uniformo — hudomušno se je rezal — peljem se v Zagreb. Bratje Hrvati so menda bolj junaškega značaja, v Zagrebu bom pa rekel, da sem ubil očeta! Še enkrat: Hvala, ne bom vas pozabil!"

Vladna palača v Rio de Janeiro, kjer so uporniki oblegali predsednika republike, Getulio Vargasa. Predsednik je streljal na upornike skozi okno palače in jih zadrževal toliko časa, da je dobil pomoč. Ustaja je bila zadušena.

To so bombe strica Sama, ki so pripravljene za napadalne zrakoplove. Stric Sam se mrzlično oborožuje, ko vidi, da je ves svet tako nervozen.

Murnov Martin

(Za "A. D." prestavil M. U.)

Obrnil sem se kakor veter, zopet planil proti koči in ko sem hotel skozi vrata me je zagrabilo od zadaj in tako sem obležal, sneg vse okolo mene, da ni dihati nisem mogel več. Kako je bilo tu v izbi? Dekle? Kje si, dekle? Saj se ti ni nič zgodilo?"

"Ne skrbi zame!" se je oglašila Cecilija. "Zame ti sploh ni treba vpraševati. Raje pomisli na kak boglonaj Martinu, ki ti je pomagal iz snega."

"Nu, da, pa boglonaj!" je zagodrnjal Žef. "Ampak zaradi tega moram vseeno povedati, da ni nesreče kriv nihče drug nego on."

"Žef!" je zavpila Cecilija. A Martin se je pomirjevalno vmešal: "Nikar mu ne zameri! Morebiti še sploh ne ve, kaj govori."

"O, da! Kar govorim, še vedno vem. Kot moj gospodar še zdavna nimaš pravice, da mi hočeš mojo puško vzeti. In če bi bil izpuštil —"

Žef je obmolknil. Njegovo roko je oklenil jeklen oprilem in šepetajoč glas mu je govoril v uho: "Ti! Ako že zaradi sebe nočeš biti tiho, molči vsaj zavoljo Verone!"

Cecilija je pritisnila roko ob čelo. Ali je sanjala, ali so bile samo nje misli zmedene. Ni razumela, kar je Žef govoril. Sedaj ni mogla documeti tega molka. Tedaj je začela ostuden smeh. Prihajal je od ognjišča sem. A tako se Martin ni mogel smejeti! To je moral biti oni drugi.

Potem je bilo vse tiho. Lahno pokanje, ki je prihajalo iz sten in izpod stropa, je od časa do časa prekinjalo topi molk, ki je vladal v izbi. Kako dolgo je trajal ta molk, uro ali delj, ni vedel nihče izmed trojice. Vsaka minuta se jim je zdela kakor večnost.

Žef je bil, ki je prvi zopet spregovoril. "Mraz je, da človek prestajati ne more! Zebe me kakor ščeneta. Kar strasma me. Prižgita vendar ogenj. In če ni drvi v izbi, razbita kako omara ali pa vrata!"

"Nič ne bo! Ti pač ne morem pomagati!" je odvrnil Martin trdim glasom. "Ognja ne smemo zakuriti. Nad vso kočjo leži sneg. Dim ne bi mogel kam. A ogenj tudi kvari dober zrak. Par trsk ne škodi. A ogenj na ognjišču? Ta bi moral itak ugasniti, ker ne bi imel zraku." Ni hotel prestrašiti Cecilije in je raje zamolčal pomisleke, ki so ga navdajali. Gorkota ognja bi bila ogrela strop in pričela tajati sneg, ki je ležal nad njim. Stvorile bi se vdolbine, gornje plasti snega bi morale zdrsniti vanje in še huje pritisniti na strop.

Tedaj je Martin čul, da se je Cecilija dvignila. Tipal je vzdolž stene do omare, na kateri je bila volnena odeja. To je vrgel Žefu. "Tu, zavij se!"

Cecilija je zopet sedla na klop in v izbi je zopet vladal molk, katerega je od časa do časa prekinil samo Žef, kadar se je udobneje zleknil in se tesneje zavil. Tudi so se najbrže miši pričele gibati. Zdelo se je, da škrtajo po lesu in da tekajo po podu. Cecilija se je zgrozila, kolikokrat je slišala ta šum. A to niso bile miši. Bilo je pokanje brun, tiho curljanje snega, ki je curljal skozi razpoke v stropu na pod.

Tedaj je zajejala vsa izba in čutili je bilo zamolkel pljusk. Cecilija je vsiknila in sko-

čila. Žef je zaklel in se izkobil iz odeje. Le Martin je molčal. Hitro je prižgal vžgalico in nato dolgo trsko. Dvignil je trsko proti stropu, ki se je precej občutno vleknil. Ena izmed desk je bila popustila in visela sedaj izpod stropa v izbo. Skozi razpoko je padla velika kepa snega na pod.

Prestrašena je čakala Cecilija Martinove besede. "Hudič!" je vrešal Žef. "Saj ne moremo več ostati v izbi. Strop se lahko sesuje vsako minuto. Nekaj se mora zgoditi! Skozi vrata se moramo izriniti na prosto. Tako visok tudi ne more biti sneg. Le naprej, gospodar! Jaz se ne morem ganiti. A ti si čil in zdrav! Takoj na delo, ti pravim!"

Martin je ošvrknil Žefa, a nato napeto gledal v strop. Tedaj je Cecilija oklenila njegovo roko. Napol prestrašen, napol začuden je gledal v nje docela spremenjeni obraz. Nje oči so se iskrite, nje lica so žarela jeze in rezka ojstrost je bila v njenem glasu: "Martin! Ali nisi slišal? Zgani se, da vendar zraku svojemu dobercu! Saj si ne more pomagati — samega strahu! A ti si tu! Ti si čil in zdrav! Ti nisi še ničesar prestal pod plazom, pač pa si baškar vstal od osvetojučega spanja!"

Vroče je zalilo Martinov obraz. Veselja je strmel v dekle. Potem je zmajal glavo. "Sneg ne bi vzdržal kopanja od spodaj gori. Vsakogar bi moral zasuti, ki bi ga spodgrebal. In kadar prične taka kepa polzeti, tedaj pride lahko vse zopet v tek. In takega sunka bi koča ne vzdržala več."

"Tako? Tako? Seveda! Ti veš vse, ti modrijan vseh modrijanov!" se je čeljustil Žef. "Pa mar meni, da se bom dal radi tvoje modrosti tu notri zmečkati od tramov? Stori, kar hočeš! Jaz bom zase gledal, da pridem skozi sneg. Pa četudi si moram spraskati nohte s prstov!" Skočil je proti vratom.

Martin mu je zastopil pot. "Tu ostani! Niti dotakneš se mi ne snega! Nisi sam v koči. Dokler sem jaz še zdrav in čil, ti bom zabranil, da bi s svojim norim strahom spravljaj v nevarnost še kako drugo življenje!"

"Oga, ti! Kadar človeku visi zadnja ura nad nosom, tedaj je konec gospodarstva in hlapčevstva! Sedaj sem jaz ravno toliko kakor ti. Zato bi pa rad vendar videl, dali se ne smem za svoje lastno življenje braniti!" S surovim sunkom si je hotel fant utreti pot do vrat.

Martin, ki je v desnici držal gorečo trsko, ga je zagrabil z levico za prsa in ga vrgel pred se, da se je Žef opotekel celo do ognjišča. "Tako! Le tamkaj obsedi. In noge si odpočij!"

"Zaradi mene!" je klefal Žef med zopernim smehom. "Če me že hudič vzame, potem mi je v tolažbo, da me ne bo samega vzel." Stisnil se je v kot ter potegnil nase volneno odejo.

Martin se je okrenil sedaj k dekletu, ki je trepetaje stalo ob njegovi strani. "Pridi, Cila, drži mi trsko. Kadar dogori,

prižgeš novo. Pogledati hočem, kako bi se dalo pomagati. In nikar se ne daj okužiti po njegovem strahu. Saj se še vedno nimamo ničesar bati."

"Ne bojim se!" je dejala ona. Smešek je šinil preko njenih blelih potez. Prinesla je ostanek trsak in jih položila na mizo, mirno sedla ter varovala mali plamenček, ki je gorel svetlo in enakomerno. Tih blesk je olupševal nje oči, kadarkoli je od plapolajočega plamenčka pogledala proti Martinu, ki se je tiho odpravil na delo, s hitro marljivostjo, a vendar mirno premišljeno. Od roba ognjišča je pobral nekaj opeke. Nato je z nožem okrušil omet, da si preskrbi nadaljnega kamenja. Pod desko, ki je visela izpod stropa, je nanizal od opeke in kamenja podstavek. Da se ne bodo kamni in opeka razmaknili pod brunom, ki je imelo na njih počivati je potisnil na kupec od debelega bakra kovani kotel za sirjenje. Potem je pričel majati in vleči iz tal debelo bruno, na katerem je visel kotel. S Cecilijino gorsko palico je najprej podržal izpod stropa visečo desko, tako da bo lahko spravil pod njo bru-

no. Sedaj je dvignil iz tečajev vrata, ki so vodila v vežo, jih položil v ravnotežje na bruno ter previdno vse skup dvignil pod strop. Kakor ogromen zapah so se pritisnila težka vrata ob strop in zaustavila tok snega. Mišice Martinovega vitkega telesa so bile napete. Od mogočnega napora se je njegov obraz temno rudeče pobarval, a na njegovem vratu so se nabrekle žile v debele štrene. Dobro je stal sedaj tram med stropom in podom kot opora. Veselo se oddahnilsi se je Martin sedaj vzravnal, si z rokavom obrisal pot in vprašuje opazoval svoje delo.

"Tista trska!" se je norčeval Žef. "Ako se spravi sneg zopet v tok, ti zdrobi tisto trsko kakor tanko slamico."

Martin je vedel, da govori Žef resnico. A čeravno je bilo bruno v slučaju potrebe le slaba opora, vendar je moralo pomirjevalno učinkovati na Cecilijo. To Martinovo upanje se je tudi izpolnilo, ko se je ozrl po dekletu in videl, da ga je hvaležno pogledala. Smehljaje se je prijel z roko bruno in dejal: "Tako, dekle! Ta bo tudi že še nekaj držal! Sedaj lahko brez skrbi čakaš, da tvoji ljudje in pa moji hlapci najdejo kako pot do koč."

Cila je molčala. Nje oči so govornice zgovorneje, nego pa bi zamogla nje usta. Iz njenih oči pa je najbrž tudi na Martina prehajalo toplo, udobno razpoloženje. Pobral je s tal svoj suknjič, vzela iz žepa

živček ter sedel na drugo stran mize. S par potegljaji je poskušal, če pipa dobro vleče. Potem pa jo je zopet hitro odložil.

"Zakaj neki ne kadiš?" je vprašala Cecilija, ki mu je že pomolila gorečo trsko.

"Kar pozabil sem —," je odvrnil v zadregi. "Tako sem vajen, da si po delu zapalim pipico. A sedaj? Tu notri? Ah, ne!"

"Le nikar se ne prikrajšuj, Martin! Tobakov dim ne bo škodil prav nič. Tudi meni

ugaja njega vonj. Saj češče oče doma podkadi vso izbo. Le da, Martin, zapali svoj živček. Saj si zaslužil."

"Nak, nak! Saj ni, da bi bilo treba!"

Odločno je segla Cila po pipi, porinila cev med ustne, poddržala gorečo trsko nad porcelanasto glavo in vlekla. Malo je morala pokašljati. A vlekla je in puhala. Potem mu je dala gorečo pipo. "Tako, Martin! Ako me sedaj nočeš žaliti, moraš svojo pipico kaditi."

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave. HENDERSON 0628

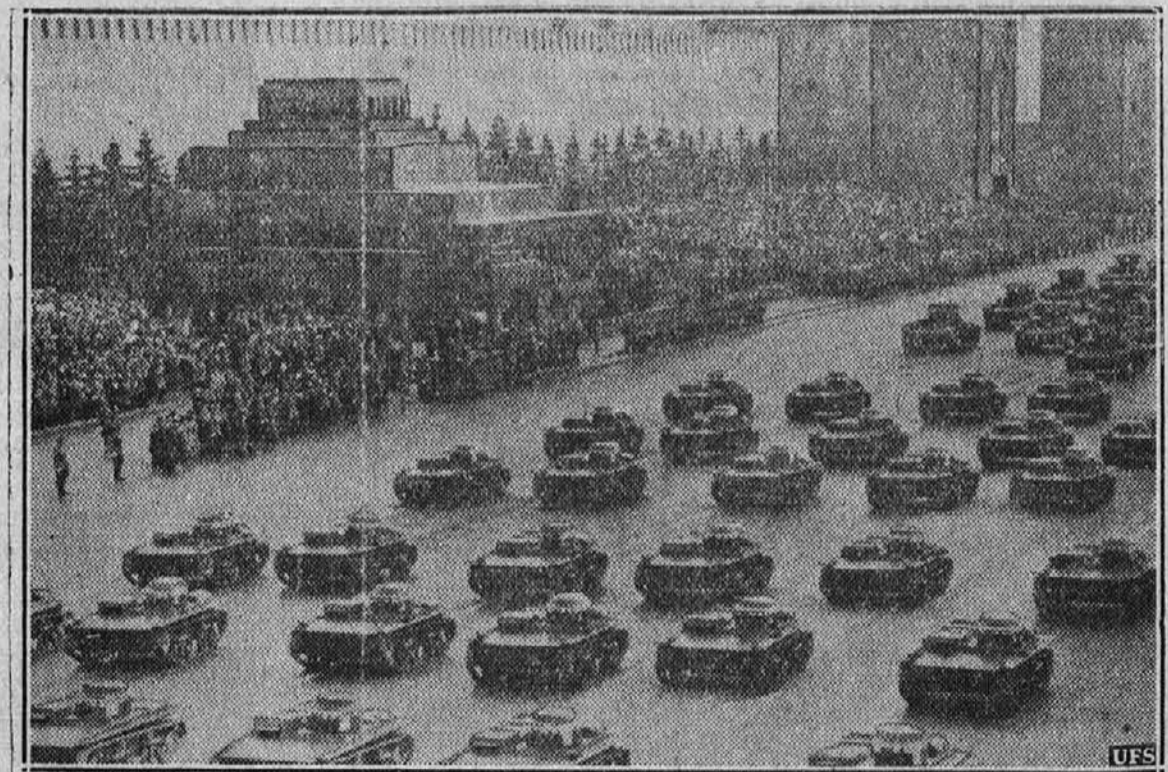
Tajnik za notranje zadeve Zed. držav, Ickes, najbolj nasprotuje, da bi se Nemčiji prodal helij, to je plin, ki se rabi za zeppelin.

Petelin yokohama pasme, ki ima izredno lep rep. Ti petelini imajo do 20 čevljev dolg rep in so doma na Koreji.

Ob Rdečem morju so izkopali obridje nekdanjega Salomonovega pristanišča. Izkopnine vodi Ameriška šola orientalskih raziskovanj, pod vodstvom Nelson Gluecka.

Bojna sila sovjetske Rusije. Na 1. maja je bila v Moskvi velika parada raznih bojnih priprav, kot kaže slika. Štiri ure je trajala ta parada na Rdečem trgu, kateri je pristvoval diktator Stalin in vsi višji uradniki.

SEDMAK

MOVING AND EXPRESSING
Free Estimates and Low Prices
6506 St. Clair Ave. HENDERSON 1920

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.
v Slovenskem Narodnem Domu
PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;
POSILJA denar v staro domovino točno, po drevnih cenah;
OPRAVLJA notarske posle.
Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

LOUIS OBLAK

TRGOVINA S POHISTVOM
Pohistvo in vse potrebščine za dom.
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

VLOGE v tej posojilnici

zavarovane do \$5000 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in družbene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEND. 5670

Edward Holle, ki je umoril 23 letno Sophie Kujat iz Newark, N. J. Najprej jo je umoril, potem ji pa privezal železo na vrat ter jo vrgel v vodo. Truplo so našli in prijeli Hollea, ki je umoril priznal.

ROJAKI,

podpirajte predvsem trgovce, ki oglašajo v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Trgovci, ki podpirajo vaš list, so vredni vaše podpore!